

Almanach

č. 2.

Vzpomínáme na + p. biskupa.

V myslí se vybavuje milý zjev do-
brotivého pastýře naší diecése.
Jeho tvář a postava si udržovala
v posledních letech stále týž měk-
ký výraz, jako odlesk duše pokorné,
laskavé a hluboce zbožné. Zesnulý
p. biskup měl zvláště rád bohoslov-
ce - viděl v nich naději diecése.
Budme si vědomi, že za nás obětoval
množství modliteb a mší svatých,
které nám přinesly pomoc a požehná-
ní Boží. Už rok je biskupská kate-
drála osiřelá, diecése ztratila dob-
rého pastýře, svátostný Spasitel
jednoho z nejlepších adorátorů,
kněžstvo a kněžský dorost laskavého
představeného. Přesto doufáme, že
jeho modlitba a adorace nepřestaly,
nýbrž vznášejí se v hojné míře k
trůnu Beránka. Oremus pro invicem!

Vzpomeňme často na zemřelého pana biskupa jako na velikého svého
dobrodince. Budme mu vděční za prokázaná dobra a prosme Pána, aby
nám opět dal pastýře tak svatého a horlivého!

Metoděj Baldík: P o s e l s t v í v a š e .
/Novokněžím/

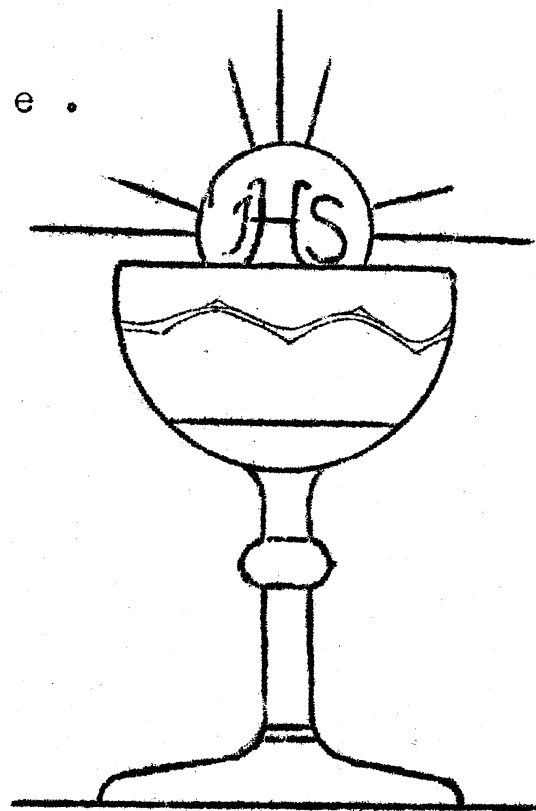
Pokřtěni Ohněm půjdete malí
bláznovstvím kříže zajati Králi.

Bez polnic pýchy, bez mošny jidášské
přivádět ztracené v ovčince střed
pálit mor kůže, jazyka vřed.

Domov váš chudoba pro chudé Páně
pokory majestát žebrákům jeho
jícen ran zrcadlo Lékaře ctného

Pokřtěni Ohněm půjdete malí
bláznovstvím kříže královští Králi.

---oooOooo---

Slovo bohoslovcům - nezpěvákům.

Každý prozíravý bohoslovec, který se snaží co nejlépe se disponovat pro své kněžské působení, má jistě ten nejlepší umysl, aby závčas se již v semináři vyzbrojil solidním duchovním životem a patřičnými theologickými vědomostmi. Je proto nutné, aby si také závčas uvědomil důležitou funkci liturgie a liturgického zpěvu.

Individuální poměr k liturgickému zpěvu musí si každý bohoslovec dle svých schopností vyřešit sám. Bohoslovec - zpěvák - mívá zpravidla v něm zálibu, bohoslovec - nezpěvák - stojí však /doznejme si to/ před problémem.

Problematika tkví v tom, že liturgické nekompromisní předpisy neberou celkem vůbec ohled na individuální pěvecké schopnosti či neschopnosti a vymínují si již od pradávna v křesťanské Církvi jakýsi skoro samozřejmý, příznivý předpoklad. Je sice pravda, že vrozená hlasová indisposice je činitelem závažným, ale není činitelem absolutním. Zkoumáme-li důkladně všechny příčiny nezpěvnosti, přijdeme k názoru, že stěžejním důvodem nezpěvnosti je nedostatek příležitosti k sebevzdělání a hlasovému výcviku. K tomuto faktu cituji proslulou encykliku Pia X. "Motu proprio"... V seminářích kleriků a v církevních ustavech podle předpisů tridentských nechť pěstují všichni bedlivě a s láskou zpěv gregoriánský... aby klerikové nevycházelí ze semináře, postrádající všech těchto poznatků, k úplnému vzdělání zajisté potřebných."

Tento výrok nás zavazuje, abychom si liturgického zpěvu mnohem více vážili. Tedy jen tato opravdová úcta a láska k starobylému odkazu dějin je schopna překlénout všechny ony nesnáze /někdy předsudky/, které se bohoslovci nezpěvákovi staví v cestu. Nemysleme si, že člověk s hudebním nadáním je už eo ipso dobrým zpěvákem. Pěkný a dobrý zpěv je vždycky výsledkem houževnaté práce a cvičení. K tomuto názoru musíme dospětí zavčas. Jako budoucí kněží musíme mít na zřeteli, abychom se s liturgií a jejím zpěvem co nejvíce obeznámili. Jak budeme moci v pastorači proniknout liturgickým motivem, když jím nebudeme proniknuti sami? Jak svým zpěvem budeme působit na lid? Je třeba dívat se na zpěv jako na prostředek, který nás bude přivádět bliž k Bohu. Nezapomenme, že u oltáře nesmíme být jen pouhými zpěváky, kteří visí na notaci a těžce zápasí s hudebními intervaly. Musíme svůj zpěv zdokonalit tak, aby nám notace nepůsobila obtíže a aby byla skoro jakousi samozřejmostí k důkladnějšímu a hlubšímu poznání obsahu zpívaného slova.

Toho ovšem nelze dosíci jinak, než houževnatým a vytrvalým cvikem. Využijme každé příležitosti a času k sebevzdělání. S tím umyslem spojujme i náš společný zpěv v kapli. Přirozeně, že k tomu, abychom se zpívat naučili nestačí pro nezpěváka jedna hodina týdně, proto musí se cvičit i soukromě. Už jako lektoři epištol máme prokázati určitou zpěvní rutinu. Funkce jáhenská, ta už jen pouhým přirozeným vyvrcholením našeho liturgického studia a zpěvního výcviku.

Nuže chopme se práce a nezahálejme! Náš zpěv nás bude jen tehdy k Bohu povznášet, bude-li naše práce pokorná a bude-li láskou posvěcována. Dejme vskutku všechny schopnosti do služeb ad maiorem Dei gloriam. Postupujme vždy ve svém snažení s notnou dávkou sebekritiky a to nám pomůže sdíletí názory a upřímné rady jiných. Jen tak se může odstranit ono minus, které neuprosně bohoslovce dělí na zpěváky a nezpěváky.

-ík.

Kafirda: Hlásejte evangelium všemu stvoření. Mc 16,15.
.....

Aby nikdo, jenž v něho /v Ježíše Krista/ věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný. Jan 3,15. Těmi slovy ustanovil Kristus Pán své apoštoly misionáři a poručil jim, aby přivedli do církve všechny lidi. Měl k tomu právo, neboť "On je smírnou obětí za naše hříchy, ale nejen za naše hříchy, nýbrž i za hříchy celého světa." I.Jo 2,2.

Prátele misii jistě bude zajímat, zdali Bůh již ve Starém Zákoně zjevoval plán všeobecného spasení /universalismu/, či tuto nauku přinesl Vykupitel světa jako nové učení. Na tuto otázku lze dát jasnou odpověď: "Nekonečně dobrotivý a milosrdný Bůh chce přivést k časné i věčné blaženosti bez rozdílu každého člověka a každý národ. Proto základy universalismu spasení jsou obsaženy i ve Starém Zákoně počínaje stvořením člověka. "Stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil ho, muže a ženu stvořil je." Gen. 1,27. Z jedněch prarodičů tedy pocházejí všichni lidé. Z náruče Boží všichni jsme vyšli. - První lidé chtěli být jako

bohové a plodem jejich pyšného snažení byla smrt. Kdo je vysvobodí z duševního i tělesného zániku? Všemocného Boha se zřekli a jiného nebylo, který by jim pomohl. Než Pán ukázal velikost své lásky a zjevil své nekonečné milosrdenství v protoevangelii. A Bůh nemění svého uradku. Povolává Abrama z modlářské země chaldejské a ubezpečuje ho svou milostí: "V tobě požehnána budou všechna pokolení lidstva". Gen. 12,3. Uzavírá s ním smlouvu, dle které bude otcem četných národů a dává mu jméno Abraham. Podle věčné úmluvy bude pak Bohem Abrahamovým a Bohem jeho potomstva, z něhož vzejde slíbený Vykupitel. Patriarcha Jakob, osvěcen Bohem, oznamuje synům, že Juda bude vládnouti jejich kmenům, "dokud nepřijde Ten, jenž má býti poslán a jenž bude očekáváním národů." Gen. 49,10. Slíbený Mesiáš měl tedy vykoupit všechny lid - Israele i pohany. Přesto, že si Bůh přál, aby se Israelité chránili pohanické společnosti, měla se šířit víra v jednoho Boha a budoucího Vykupitele jejich prostřednictvím i mezi nevěřícími.

"Tobiáš starší otevřev ústa dobrořečil Hospodinu řka: "Slavte Pána synové Israelovi, před očima národů jej chvalte, neboť proto rozptýlil vás mezi národy, kteří ho neznají, abyste mluvíce o jeho divech je učili, že není jiného mocného Boha, kromě něho." Tob. 13,1 - 3. Pravda universalismu spasení se nachází ve všech knihách Písma sv. Starého Zákonu. Téměř v polovině žalmů je zmínka o Božím milosrdenství, které zve do svého ovčince všechny národy. "Národové, které jsi učinil, přijdou a sklánět se budou před

tebou Pane a oslavovat budou tvoje jméno." Žalm 85,9. Kristu, Králi pokoje "se budou klanět králové světa a všichni národové budou mu sloužit, každý den mu budou blahorečit... On bude požehnáním národů, celý svět mu bude žehnat." Žalm 71. Isaiáš popisuje obrácení pohanů a jejich vstup do Mesiášovy říše, kde vládne pokoj a mír. Hora Sion je předobrazem církve svaté. "Proudit bude k ní /hoře Sionu/ každý národ, hrnout se mnoho kmenů a řeknou: "Pojďme a vystupme na horu Páně, do domu Boha Jakobova. Vyjďet ze Sionu nauka a slovo Páně z Jerusalema." Is. 2,3.

Nejvystižněji je podána všeobecná oekonomie spásy v kapitolách o milovaném služebníkovi Božím - Ebed Jahve. "Málo je to, že jsi mým sluhou, abys vzbudil, kmeny Jakobovy a zbytky Israelovy přivedl nazpět. Ejhle činím tebe světlem národů, abys byl spásou mou až do končin světa." Is. 49,6. Klasické místo pro naše téma je popis misijní činnosti Mesiášových věrozvěstů. Isaiáš se dokonce zmiňuje o kněžích, které si vyvolí Bůh z obrácených pohanů. Dosud to bylo neslýchanou věcí, vždyť starozákonní kněžství bylo vyhraženo jen pokolení Levi. "Pošlu některé z těch, kteří spaseni budou k národům; za moře, do Afriky a Lydie, do Itálie a do Řecka, k ostrovům dálným, k těm, kteří neslyšeli o mně a neviděli mé slávy. I budou hlásat mou slávu národům... a vezmu si z nich kněze a levity, dí Hospodin." Kap. 66,19 - 21.

Uvedené citáty z Písma svatého dosvědčují, že celý Starý Zákon je protkán misijními myšlenkami, totiž universalismem spásy celého lidského pokolení. Ani privilegovaný stav vyvoleného národa

nebyl odchylkou od této myšlenky, ba bylo jeho úkolem aby šířil tuto ideu i u pohanského lidu. Když konečně přišla plnost času a Bůh poslal svého Syna, dozrála tato myšlenka. Po Spasitelově zmrtvýchvstání byla nejen theoreticky uznána a hlásána, nýbrž i uskutečněna přijetím pohanů do Církve svaté.

Jiří Don: D o z n á n í .

Jak vzdušná Semiramis v zahradách
tma v světlo něžně chvátá
a dálkám západů už prošedivěl nach
pro usta zbloudilá a dosud nezavátá

a zatím co večer puká klekáním
a návsi znavené se stýská po noclehu
a co si udy k spánku nakláním
jak větve k půlnočnímu břehu

hledám svá slova o věrnosti
v tvých brázdách země zaslíbená
cítím tvá slova o věčnosti
a nemám pro ně jména

Úběžník Věčnosti.

.....

Tvarem těla je duše.
Tvarem duše je milost.
Tvarem milosti je ctnost.
Tvarem a matkou ctnosti je
lásky. /Sv. Ambrož/.
Tvarem a Otcem lásky je Bůh.

Sestavil F. Jechovec.

--- XXXXXX ---

Jaroslav Pištělák: Ž e b r á k .
.....

Letním sluncem vypráhlý den se bezstarostně zešerívá. Ptáci se choulí v tichém mlčení v rozcuchaných hnízdech a vypravují si něco o tvrdém srdci člověka. Lehounký vítr, prosáklý vůní chlebových polí, provívá dřímající lísky zeleně a ohmatává ostré štětiny na bradě umdleného stínu. Po zaprášené silnici vláčí své těžké nohy žebrák Martin. Špičaté kaménky zbarvené rudými kapkami se vysmívají jeho obnaženým chodidlům. Šaty? Ach, to nejsou šaty. Ty již ani po opravě nevolají. Bezbarvé hadry, všude svítící stářím, snaží se aspon částečně ukrýt a udržet pohromadě kůží potažené kosti. Několik trdých kůrek čeká ve špinavém ranci na splnění svého úkolu. Jistě bys politoval bídu šklebící se z každého záhybu roztrhaného kabátu. On však je šťasten ve své bídě. Vždyť ani bohatství ani přepychová roucha nejsou pramenem štěstí.

Slepé oko pozoruje unaveně ještě daleký kus cesty do nejbližší vesnice. Než bys napočítal deset, utopí se radost v bolestných vzpomínkách a skoro již zajizvená rána začne krváčet. Ještě nedávno byl mlád. Dnes není stár. Chce sepnout ruce, aby Boha prosil o potřeby všedního života. Běda. -- Jen jedna ruka se zvedá k oběti modliteb. Druhá již dávno odpočívá někde v chladné zemi. Lehký dech pohne mlčky zchumlaným rukávem. Již 10 let v něm nebyla oblečena ruka a přece ještě nevyhasla síla zvyku, nevymřela touha kdysi živé ruky po práci a po modlitbě. "Bože, netrestej mě. Vzpomínky bo-
lí, ale i sílí!"

Dusnou nocí prolétlo svištivé "hoří". Celá ves, všichni se ženou k nešťastnému statku sedláka Jíry. Lítostný zmatek rozvíří celé prostředí. Zoufalá selka chce se vrhnout do hořící budovy. Zadrží ji. Nikdo však nemá odvahu obětovat život za život. "Zbábělci!" Hlas dozněl v hořícím kotouči dýmu. Ledová hrůza svírá ospalé obličej diváků. - Uhoří? - Vráť se? - Martin, dvacetiletý vesnický pohunek, všemi opovrhovaný, snímá roušku nejistoty z otevřených úst zvědavců. Vyskočil z okna, dítě v náručí. S ohromným rachotem zřítíl se hořící strop. "Měl štěstí! Martine jsi celý?" Pochybná otázka křiví obličej všech, kteří viděli teplou krev proudící z levého oka. - To nic není. -

Statek shořel. Dítě bylo zachráněno, ale Martin se vrátil po dvou měsících z nemocnice bez ruky a s vymřelým okem. Již desátý rok bloudí po vesnicích a s velkou vděčností přijímá dary štědrých lidí. Těžký kříž vložil Bůh na jeho ramena. On však nezoufá, vždyť věří v odměnu věčnou. Veliká slza zaleskne se v důlku kdysi zdarvého oka. "Bože, je-li možno, ulehči mému kříži. Jsem neužitečný a bezcenný tvor, na obtíž všem!" Blízkost lidského života - jásavé zvolání přetrhne nit bolestných myšlenek. Proč ta hudba? Proč ten zpěv? Již zapomněls, že právě dnes slaví vesnice Lipová své hody? Příteli, přicházíš pozdě. Poslední hosté již zmizeli z hodovních síní. I ty, ubožáku jdeš tančit? Sarkastický výsměch němých stěn statků žene Martina vesnicí. Dnes nemáme pro tebe noclehu. Bolest rozrývá duši, v níž stuhla poslední jiskřička víry v lidský soucit. "Bože, Tvá láska nezradí!"

Štěkot ne hladových psů pohání kroky k útěku z místa nenávisti a lakomství. Okem plným lítostí nad bláhovostí světských požitků ohlédne se ještě jednou na vesnici živých mrtvol. Mlčelivé šero zazvonilo večerním klekáním. Se smeknutým kloboukem a radostnou modlitbou na rtech blíží se žebrák Martin k opuštěnému kříži uprostřed polí. "Kriste, jdu k Tobě - Ty - mne - - ", hlas utonul v bolestném pohledu. Znavený obličej v tichosti prosí Pána o pokoj a odpuštění všem, kteří Jím pohrdli. Strídavě bolestné a radostné myšlenky ukolébají Martina ve spánek, z něhož se již nikdy nemá vrátit.

Nebe vzalo na sebe příšernou masku. Jako pohřební draperie visí dolu těžké mraky a křiklavě červené - žluté šlehy blesků je rozrývají, jakoby na nich jítřila suchá rána. Šíleným tempem blíží se bouře. Vyschlá hrdla prsti čekají dychtivě na první kapky osvětlení. Zelené dlaně stromů se zvedají. Ledové hory mraků zachvějí zemí. Vrzání vrat stodol, které sedláci zavírají před bouří, vytí a štěkot psů hlásí konec hodů. Blesky sviští. S praskotem suchých větví se řítí proudy deště a ledových krup na překvapenou přírodu. Toto nečekala. Martine, zachraň se! Pozdě. Již sráží jeho tělo k zemi bleskem uražené rameno kříže. Duši přijalo nebe. Znovu a znovu se chechtá hrom jízlivou radostí nad spouští své svobody. Dost! Pokynula napřážená ruka Kristova na znetvořeném kříži.

Ó hrůzo bílého rána! - V těsnosti opuštěné fary, ve svitu miho-
tavého jazýčku hromičky modlí se pater Jan za své bloudící ovečky,
na které vztáhla svou trestající ruku spravedlnost Boží.

Černé ticho mlčelo bolestí pohromy ---

K. Čermák:

S e m e n a a z r á n í .

Těžké jsou návraty z dálek a bolestné. Zasazené do rámu beznadějnosti hrají barvami vystřízlivění. Viktor se vrátil po dlouhé době a nepřicházel s radostí do rodné obce, kde ještě před několika léty vlastnil jeho otec rozsáhlý statek. Kdekdo věděl tehdy, že červ zkázy dohlodává své dílo. Jen hospodář nechtěl o tom nic slyšet, dokud měl ještě čím platit a hostinský naléval. Byl to, panečku, kavalír ten pantáta Drozd! - Všichni návštěvníci hostince pili za jeho peníze. Býval kavalír. a dnes nemá nic. Zůstal mu na jeho statku jen nepatrný výměnek, takže musí pracovat u druhých, aby mohl být slušně živ, a hlavně, za co pít. - Má sice syna učitelem, pravda, ale kdepak ten si vzpomene na starého tátu. Je rád, když o něm neslyší. Příliš hluboko mu vnikla do duše tragédie jejich rodu. Už nemají statek, už nesmí přijít, sednout si na židli, ke starému dubovému stolu, u něhož sedávalo jistě několik generací, a říci: Tak jsem, maminko, zase doma! - Už nelze zavolat k sobě staré vzpomínky z dětských let, poněvadž by místo nich bylo slyšet smích lidí, kteří soudí syna podle otce a otce podle syna.

Proto se Viktor vzdaluje všeho, co mu jen něčím připomíná domov, zapomíná i na to, na co by zapomenout nikdy neměl - na své rodiče. A tu najednou je vytržen z dálky a musí přijít. Je přivolán

smrtí. Nenadálý skon sestry Marie je hrází, která se staví proti němu, a na ní jsou přikovány zbytky zkrabatělé zloby. Život se vrací, ale čas a příležitost dávno podemlely břehy a trosky byly odplaveny. Život však nedbá, život se vrací a nese sebou novou bolest, větší a děsnější, koupanou zkušeností a patřením zkázy.

Hrob voní syrovou zemí a lačně čeká na kost z těla země. - Bývala plná života tvá sestra a byla by jistě šťastna, kdyby byla dcerou bohatého statkáře Drozda. Ale takhle? - Všechno, co ti všera matka řekla jen jaksi na půl úst, je nyní doplňováno. Před tebou řítí se trosky a tobě patří výkřik. Její smrt patřila tobě. Byla tvá sestra a nestaral ses ani o ni. Nijak se tě nedotkla zpráva, že onemocněla na zápal plic. Nejels ji navštívit do nemocnice, ačkoliv tě matka o to v dopise tak upěnlivě prosila. Byla příliš slabá, když ji pustili z nemocnice, nemohla tedy ještě nastoupit do služby a po dlouhém váhání se rozhodla jít domů. Kdo ví, zda by se raději neodebrala k tobě, ale neodvážila se, protože pan učitel by se styděl za svou sestru. --- Šla tedy domů. Pršelo a bylo tma. Nikdo jí neběžel vstříc. Byla vysílená cestou a co ji čekalo doma? - Opilý otec ji vyhnal přes matčiny prosby ven do deště a bláta.

Smrt natáhla definitivně ruku. Nebylo již pomoci. A tys přišel se postavit k jejímu hrobu! Teprve nyní bys jí chtěl pomoci - je pozdě, jako bylo pozdě tehdy, když přišel statek do dražby. Pamatuješ? Bylo to ve žních po kvartě. Strýc ti vážně radil, abys nechal studií a ujal se statku. Neposlechl! Vedla tě vidina slabošské pýchy,

té pýchy, pro niž otec ztratil všechno a kterou v něm mohl zdolat jedině ty. Nikdo se nedovedl postavit proti němu a on před nikým neustoupil. Jedině tobě málokdy odolal. Ustupoval před tebou, až to bylo nápadné, byls přece ještě mladý. Tušil již tehdy v tobě kámen, na němž jednou ztroskotá kosa jeho povahy? Ani sem ke hrobu nešel. Sedí asi v hospodě a zapíjí smrt své dcery. Zapíjí bolest, ale ještě něco jiného. - Vzpomínáš? - Litoval přece, že Marii vyhnal, vyprosil si od ní odpuštění před její smrtí a slíbil jí, že nebude pít. Několik dní do hostince skutečně nešel. Tu však přišels ty s pohledem soudce. Krčil se před tebou, ale cítil, že ti neunikne, proto prohl včera večer z domu. Vrátil se pozdě v noci a ráno byl zase už dávno pryč, když vstávals. Unikl knutě tvých výčitek, ty však jim neunikneš. Dnes najednou jasně pochopils všechno - svou vinu, těžkou a strašnou, skrytou před očima druhých. Chtěl bys ji obejít, postaví se ti v cestu. Chceš ji zašlápnout, stane se zmijí a omotá se ti pevně kolem tvé nohy, ten had, žijící na stromě poznání dobrého a zlého.

Hle, zde je tebou vykopaný hrob. Za okamžik do něho spudtí rakev, jejíž víko přibíjels ty. A vedle tebe klečí v pláči matka, je z ní už jen stín, málem bys ji ani nepoznal. I ona čekala na tvůj jasný pohled! A v hospodě je otec. Musíš jít pro něho a přivést ho domů laskavým slovem a milujícím srdcem! O to tě prosí tvá sestra a její studený, vlhký hrob. Každý máme svůj hrob, do něho pochováváme oběti svých vin, těch nejskrytějších a proto nejhroznějších. Hroby nesmějí zůstat otevřené, zaházejí se hlínou, která se navrší

v rov a do něho se sázejí květiny. Jsou krásné, když slunce z nich vyloudí květ. Jsou nejužitečnější, když nesou i plod. - Jaký květ zasadiš, Viktore, na Mariin hrob? - Vždyť její život již jej vydal a ukázal ti cestu!

Písni, věčně mladá písni rodného kraje, ty věrná družko, která zvoniš v člověku varem krve, tlukotem srdce a rolničkami vzpomínek. Zapomene-li na tebe někdo nebo se násilím od tebe odvrátí, zmlkneš na čas, snad se ostýcháš, ale pak zahlaholíš tím mocněji. Nikdo nezná tvou cenu, dokud tě neztratil. Teprve potom jsou otevřeny oči slepého, aby viděl. Mohl by se ti ubránit Viktor, ten snílek, jehož dětství bylo srostlé s vlnami tvých pahorků. - Byl ztracen i pro tebe, ale nyní se vrátil. Vidiš jej, jak kráčí ve vytržení a plnými doušky pije tvou jarní krásu?

Mnoho se změnilo za pět roků, co nebyl doma i na tvé tváři. Tvůj dech však je stejný. Vzpomínky opanovaly jeho mysl. Kam ho ještě vedou? Slunce přece již zapadá. Pouze úzká cestička se klikatí na vrchol Strážnice do propadajících se skal - zbytků někdejšího hradiska, kde mívali hoši své dětské eldorádo. Viktor by tak rád odtud pozdravil celý rodný kraj, ale ví, že bude stát bezmocně proti hradbě stromů, která bude šumět své dumky o výškách noci a znemožní rozhled. - Rozhledna. - Její hrot vítězí nad výškou smrků----

Viktore, tvůj pozdrav se nezalkne hrdlem, můžeš jej zavolat z plných plic do daleka. Ty však mlčíš. Věřím ti, Stojíš tu užaslý nad krásou lesů, táhnoucích se k Dědkovské hoře a zlobíš se, že dali vykácet pruh lesa na jejím vrcholu a zohyzdili tak královnu to-

hoto koutu Českomoravské vysočiny. Hoří v červancích, jež ještě barví nepatrně oblohu a všechno, co leží v dohledu, dostává nádech měklosti a tratí se v šeru. Je čas jít domů Viktorě, ráno přece odjíždíš. Nyní není možná odejít. Nyní ne! První nesmělé akordy hymnu noci přivnul soumrak a v něm skryta moudrost léku a procitnutí. Nevěříte? Ani Viktor dosud o tom nevěděl.

Nejlepším lékem na rány duše je samota. Ne však samota věznicí, ale samota vysoká, klíč k tajemství a kouzelná harfa. Samota noci, když slabounký větrík rozehrál rejstříky a vesmír mluví o kráse světa a jeho Tvůrci. Jak nepatrný je den proti noci! Ve dne vidíš jen zemi a slunce. Země je tvá, člověče, a slunce je k vůli tobě. Buď na to pyšný, ty uzlíčku hlíny.

Země. Ach, země.

Země, zvučící symfonií nářků, zakletá v úzkost nad svými dětmi, které se lopotí ve dne a v noci s úžasem zvedají ruce vzhůru k písmu druhých světů a z tvých pánů se stávají vězni. - Dnes teprve poznávám tvůj hlas a slyším ševel tužeb.

I já vztahuji své ruce k nebi a přidávám se. Byl těžký můj pád v mlčinu sebe. Až dnes v náruči svého kraje, vysoko nad zemí, hluboko pod propastí noci, našel jsem své semeno života.

Poněkud nalevo od kostela jehož věž nepatrně se dere temnem noci svou bělostí, je hřbitov a na něm hrob mé sestry. Tam zasadím toto semeno, vždyť květ byl opylen její smrtí. Poroste na její památku. Ruce vztažené k nebi se znají a klesnou. Chlad noci pronikne až do morku kostí. Je třeba jít domů Viktorě.

Hluboko pod nohama je země a žebřík se zabořil do tmy. Zde někde musí být! - Ano je tu. Chvála Bohu! - Opatrně slézáš níž a níže. Nevíš, proš stromy tak varovně šumí?

Hučí to les, či zní tak v uších? - Mám sladko v ústech. Krev! Není se možná pohnout a výkřik se promění v bolestný šepot. Šero se probírá, bude brzo svítat. - Proč není noc, proč není noc, abych mohl mít ruce vztažené k nebi? Proč není i den, abych mohl mít naději, že mě tu někdo najde? Z těžkým zraněním tu ležím, v ústech mám krev a čas se tak líně vleče. Semeno života, což už tě nezasadím? - Víš, u té vesničky pod námi je hřbitov. Ke hrobu své sestry bych se chtěl dostat, ale už ne - už ne ---

Ráno náhodou našel hajný Viktora. Bylo málo naděje, že unikne smrti. Když se konečně probрал z bezvědomí, seděl u jeho postele otec. Pohlédli na sebe jako dva lidé, kteří se dlouhou dobu neviděli. Viktor pouze zašeptal: Tatínku, semeno roste! - A upadl v hluboký posilující spánek.

---mmmmmmmm---

J. Barta: P r o p ř í š t í d n y .

Když večer hvězdné haluze vašimi okny protáh
a potok vůně v zahradách vylévá reseda,
když píseň dálných souhvězdí slayíkům zpívá v notách
a v čluněk poodchýlených rtů si usměv usedá,
oč šťastnější jste jasu nocí příštích,
v nichž budou pocestní vyspávat na strništích.

A když už oko, znavené o věci, trochu zdřímne,
sny vážíc z myšlenek, které jste dali stranou,
vypoznáte jen trýzen snů, leč oni v noci zimné
si dají kámen z rozvalin pod hlavu ustaranou;
oč šťastnější jste, spící na úpatí
všech velkých běd než ti, již s temeny jsou spjati.

I pad nimi se rozloží jiskření hvězdné tříště
byť chudá těla oděli jen v dechu teplý cár,
byť jako svlačec u země život svůj táhli příště,
sny jejich rozpuklé za blízkost lepších jar
se budou modlití a krátkost nocí zkrátí,
Oč šťastnější jste vy, již hor jste ha úpatí!

xxxxxxx000xxxxxxx

V. Samec: Farní matriky - pramen místní historie.

K nejdůležitějším částem farního archivu /p.1./ náleží nepo-
chybně farní matriky /p.2./. Jejich význam pro rodopis je znám.
Jsou jediným pramenem rodopisného studia, kterému se v poslední
době věnuje velká pozornost /p.3./. Mnohem menšímu zájmu se těší
matriky, jako pramen místní historie. Bohužel, nenašlo se dosud
potřebného pochopení a zasloužené pozornosti, ač jejich studium
neklade na badatele vysoké požadavky odborného studia historických

věd. Snad proto je tolik nezájmu, že pro studium těchto památek je nezbytně třeba mnoho vytrvalosti a trpělivosti a nad to práce neskýtá naději na nějaké překvapující objevy a snadný úspěch. A přece, není toho málo, co může studium matrik poskytnouti. Podrobný výzkum matrik je nezbytný pro spolehlivé a bezpečně informující vystižení dějinných událostí. Musíme se k němu utéci, nechceme-li utkvěti na neplodném opakování ne vždy přesných poznatků dřívějších dob a dat běžné literatury. A nic není nebezpečnějšího, než ustrnutí vlastivědné práce na bezduchem opakování a omílání již dávno získaných zploštělých a zevšednělých poznatků.

Při práci jde především o zjištění konkrétních jevů, nejlépe udaných číselnými souhrny a daty za účelem popisu a určení. Z toho se pak vyvozují cenná poznání, zejména v oblasti věd sociálních, hospodářských a kulturních. Zjištěná fakta je pak třeba zařadit do širší vývojové souvislosti tak, aby jejich zhodnocením a využitím bylo možno učinit obevnější závěry vysvětlující vztaek příčin a následků. Jedině tak možno osvětlit pozadí historických událostí. Vždyt většina místních historií zdá se nám často nejasná, zmatená a nepochopitelná. Je to záhadné torso uplynulého času. Jednotlivé události jsou jako předměty mimo prostor. Nelze mnohé, zařadit do běhu událostí ani poznat a pochopit drobnější záznamy. Nerozumíme, nepochopíme plně mnohé. Je třeba dát společný podklad a dokreslit pozadí. Úplně se nám to nepodaří, ale mnohé se objasní, vysvětlí

a často dá nový smysl známým událostem a ukáže planost mnoha dosavadních důmyslných a přesvědčivě vyhlížejších dohadů.

Přede všemi jinými nepochybně kněží a bohoslovci mají povinnost věnovat matrikám a jejich studiu pozornost. Jsou často jediní, zvláště v menších místech, kteří mají mít duševní vztah k těmto památkám a zájem o minulost kraje a osady. Kněžím nechybí ani potřebné vzdělání k zvládnutí takové práce. Jim jsou u také matriky nejprístupnější. Je jisto, že mnoha laikům, mají-li již zájem o minulost místa a odvahu k obtížné práci, brání ostych a ohledy k duchovním pro zdoluhavost práce. Jejich stálá přítomnost ve farní úřadovně stává se jim trapnou. A matriky půjčit mimo farní budovu není dovoleno ani tehdy, je-li zájemce spolehlivý a vážný /p.4./. Urychlení práce vede k povrchním a nespolehlivým informacím, které jsou u často příčinou nesprávnosti širších a významějších závěrů.

Bohužel, není dosud podobné monografie nebo podrobnější studie, jen několik krátkých referátů. Metodický úvod nebo theoretických studií o tomto useku práce není až na krátkou poznámku a upozornění a to jen všeobecně, nebo jen z úzkých useků nabízejících možností /p.5./.

Provedení se stává nesnadnějším a pracovní program méně jasný, dostane-li se nám taková matrika do rukou a my se snažíme z ní těžit. Některý usek poskytuje dost materiálu, jiné zápisy jsou jen nepatrně informující. Je třeba mít již představu toho, co můžeme očekávat od studia matriky a všimati si všeho od začátku.

Jinak nám mnoho postřehů unikne, musíme se pak mnohokrát vracet a práce roste pod rukama.

Pokusím se proto stručně, v heslech upozornit na hlavní věci, na něž musíme dávat pozor.

Materiál, se kterým matriky ve vlastním smyслу je obyvatelstvo. S ostatním se setkáváme více méně náhodně. Matriky jsou důležitým pramenem pro poznání pohybu obyvatelstva. V novější době poučuje nás sčítání lidu /od druhé polovice 19. století i publikované/. Matriky doplní údaje obyčejně do poloviny 17. století. /Porodnost, příčiny populace, umrtnost/. Přehled usnadní tabulky a diagramy.

Vnější dějiny bývají nejvíce známy z jiných pramenů. Matrika je však osvětluje netušenou měrou. Doplníme poznatky a údaje o držitelích panství, osad, dvorů, statků atd. Poznáme jména a získáme genealogický materiál. Tak se často vysvětlí klesnutí a schudnutí šlechtických rodů a odložených erbů jinde nekontrolovatelné. Lze pohodlně sestavit posloupnosti duchovních správců a seznam pomocných kněží. Setkáme se s představiteli obce /rychtáři, purkmistři, konšelé a jiní/ s obecním i panským úřednictvem. Poznáme minulé kantora a jejich pomocníky. Objevíme i válečné vpády a škody, požáry, neštěstí, zločiny, soudní exekuce, živelní pohromy a epidemie.

Pro vysvětlení mnoha událostí v minulosti je třeba poznat blíže hospodářský a správní vývoj. Matriky nám řeknou mnoho o zaměstnání obyvatelstva. Zjistíme druhy hospodářské produkce /pastýř,

horný, porybný.../, řemesla, domácí a dílenskou výrobu a průmyslovou činnost. Napoví nám o organizaci hospodářského života /cehmistr, pergmistr, sudí a j./ a o životě hospodářských korporací. Poznáme leccos i z komunikace /formani, formanské hospody, pošty, celní hranice .../. Poznáme vývoj právních předpisů /na matrikách samých/ a vžívání se jich v kraji /organizaci a kázen administrativní/.

Zvláště bedlivou pozornost je třeba věnovat každé maličkosti osvětlující sociální poměry. Soustavný sociologický výzkum osady podložený podrobným studiem a doplněný udaji současného stavu, prováděný spolehlivými vědeckými metodami, může přinést výsledky trvalé ceny. Je na snadě poznat společenské rozvrstvení obyvatelstva /šlechta, duchovní, svobodníci, měšťané, poddaní/, různost náboženského vyznání, zaměstnání, organizace řešící sociální otázku /cechy/, sociální zřízení /sirotčince, špitály, chudobince, nalezince/. Poznáme blíže rodinný život /počet dětí, nemanželské děti, nalezenátka, sirotci, výměnkáři, podruzi.../. Poznáme mnohé typické formy, pochody a normy společenského života /na př. zvyky/.

Se sociálními poměry souvisí často vztah hygieny. Populace, porodnost, umrtnost dětí a rodiček, epidemie, typické krajové nemoci, dědičné nemoci, případy vysokého věku, alkoholismus. - Názvy nemocí, názory na nemoci atd.

Leccos řeknou matriky i lidopisnému výzkumu: obliba jmen /obliba světců/, příležitost k volbě jména, svatební zvyky, nejrozšířenější jména rodová, místní přezdívky, jména domovní.

Mimo osvětlení k rejstříkům rodovým osvětlí nám matriky i kulturní život po nejedné stránce. Poznáme kněží, kláštery, školy a jiná zařízení, ústavy a osvětové instituce. I hloubka náboženského života se ukáže /nedal pokřtít děti, sektáři.../, mravnost aspoň výskytem nemanželských dětí můžeme také odhadnout. Pomocí matrik podaří se nám pořídit soupis významných rodáků a osob, které žily v obci. Národnostní poměry aspoň do 18. století bezpečně vysvětlují výskyt cizích jmen. Je pravidlem, že národnost je určena jménem /Bílek, Wolf, Kozlewsky, Vania, Bonio/.

I topografická záhady obce pomohou matriky řešit. Poznáme staré pomístné názvy tratí částí obce, ulic, náměstí a domů. Seznámíme se se stavebním vývojem obce. Staré názvy připomínají často minulé události, dřívější zvyklosti, tvářnost krajiny ba i výskyt řemesel. Je toho ještě více, čím mohou matriky osvětlit minulost obce. Mnohé vyvstane při práci samé. Je třeba lásky k věci a mnoho se objeví. Bez publikace zůstaly by však výsledky místního výzkumu bez podstatného užítí. A dobrá studie tohoto druhu bude vhodným materiálem pro farní i obecní kroniky, krajinské listy, časopisy i pro samostatné monografie. Větší územní celky tak zpracované, třeba na základě jednotlivých podobných studií mnoho by přinesly nového i do národních dějin.

P o z n á m k y :

1. CIC can. 383, 384, 470 § 4 a.j. - ČSB I, 677. Církevní dějiny a praxe. Museum LXIV. /1932-33/, 75 nn. - Hrubý V.

2. CIC can. 470 - Batrůněk V.: Historický vývoj matrik. ČRSČ XII /1940/. - Blaschka A.: Die Personenstandregister im Protektorat Böhmen und Mähren /Praha 1940/. - Doskočil K.: Vývoj farních matrik v českých zemích ve světle právních předpisů. ČRSČ XII /1940/. - Kupka J.: Hlavní pravidla vedení matrik /Brno 1924/. - Markus A.: Rodinná kronika /Praha 1926/.
3. Horníček I.: Kniha o rodopisu. /Vyškov 1939/. - Markus - Radkovich: Příručka rodového kronikáře. /Praha 1938/. - Seznam dalších příruček rodopisných časopisů a společností viz Fr. Roubík: Příručka vlastivědné práce 19 n. /Praha 1941/.
4. Zem. ur. v Praze č. 312, 361 - 9b, 4052; viz ČKD 1931, 909.
5. Vávra J.: Jak těžiti z farních matrik pro domácí historii. /Pastýř duchovní VI, 44/. Viz i literaturu v článku V. Batrůněk: Historický význam matrik. ČRSČ XII /1940/.

00 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Jan Procházka: K r v a v á o č i s t a . /Dopis příteli/.

Julie nebyla špatná. Rozhodně ne! Ba, bylo by ukrutností a hrozným bezprávím říci, že její povaha postrádala dobroty. Vzpomeňme jen na laskavé pohostinství, které nám s takovou ochotou častěji prokázala. A zajisté krásná ctnost je pohostinnost!

Ano, bylo tehdy. Venku byl psí čas. Zle přšelo a urputný vítr metal nám do tváře kapky deště jako ostré jehlice ledu. Šli jsme

bez cíle. Vlastně měli jsme oba cíl, ale ty jsi šel ku předu průbojněji. Mě zdržovala netajená ostýchavost a nejistota. Ostýchavost je mi sice druhou přirozeností a jen zřídka je vystřídána hrdinným vzdorem Achilla, plačícího nad nenadálou smrtí Patroklovou, avšak tentokrát měla své odůvodnění. Bolestné odůvodnění. Však je ti známo. Slyš!

Ta, která mi dosud byla sestrou podle krve i podle víry, ta se mně nyní odčizila. Hluboká mravní propast povstala mezi námi, ale mohu ti k utěše říci, že hned od počátku ji překlenul most důvěry ve veliké Boží milosrdenství. To mi dodalo odvahy, že jsem vztáhl svou ruku u dveří jejího bytu a zazvonil.

Čekala mne, a proto hned otevřela a s radostí mne vítala. Vlastně čekala vůbec někoho, kdo by ji potěšil. Vždyť neudělala to ze záští proti církvi a bylo viděti na její tváři, že trpí. Muž její, který ji oloupil o ozdobu panenství, ten ji také přiměl, že změnila svou víru. - Opravdu jen změnila, tak jako měníváme svůj šat, ale uvnitř srdce zůstala nezměněnou. A proto se v den svatby tolik naplakala, jakoby si byla vědoma své viny. Ano, a znala také její následky, když pravila: "Dnešním dnem mi začíná peklo na zemi!"

Vskutku, cesta, kterou započala kráčet, nemohla ji dovésti jinam, než na místo věčného zavržení a muk bezměrných. Ale bylo to snad právě její pohostinství, které usmířilo Boží hněv a zasloužilo, že nejvyšší dobrý Bůh se smíloval a přivedl tuto zboudilou ovci opět do svého ovčince. Nebo byly to snad spíše její modlitby,

které neustala ani nyní k nebi a k Panně nejčistší vysílati? Nebyly to však nepochybně přímluvy mých proseb, které nebyly téměř žádné, neboť Bůh nechtěl, abych měl příčinu k marné chloubě. Chtěl však oslaviti své Jméno. A oslavil! Ačkoliv by se mohlo zdát, že vina její je příliš veliká, přece nám svrchovaný Pán ukázal, že jeho milosrdenství je daleko větší. Nechce on zajisté smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl.

Trest však musil následovat. A byla to smrt. Krvavá smrt, přivoděná vnitřní otravou krve. Nepomohla ani transfuze, která jí byla dána. Bylo již pozdě. Avšak šťastná smrt, která usmírjuje hněv Boží, smývá vinu a zasluhuje nebe!

Vím, že je naším jediným přáním, aby se nám stalo podobně!

::::::::::

Vojtěch Samec: O úroveň sborníku.
.....

Býti redaktorem časopisu nebo sborníku je skutečně těžké. Není snadné objevit člověka, majícího všechny potřebné vlastnosti: ochotu k práci, často velmi nevďěčné, organizačtorské vlohy, vytrvalost, vzdělání, přehled, postřeh, porozumění. Čím širší úsek zájmů zabírá obsahová náplň a zaměření prací, tím nesnadnější úkol. Obsahuje-li poesii, umění výtvarné, několik vědních oborů, snad i ideovou výchovu a programové a organizační záležitosti, je to nad sílu a možnosti jednoho člověka. Není možno být v tolika oborech odbor-

níkem nebo aspon na tolik zběhlým, aby dovedl náležitě zvážit a rozpoznat falešné od pravého.

Moderní básně ! Je těžké, aby ten, kdo nemá dar básnického citění, postřehu a vzdělání, poznal v básni, které nerozumí nebo jen málo a nesnadno, její hodnotu a nezaměňoval ji s planým bohapustým slovíčkařením. A odsoudit je jen proto, že ji ten či onen nebo i více lidí nerozumí, je nespravedlivé. Taková básně je stejně cizí tomu, kdo není obdařen básnickým citem, jako speciální vědecké pojednání sebehodnotnější tomu, kdo nemá ponětí o příslušné vědecké disciplíně. A že se při vši opatrnosti vloudí zdánlivě srozumitelná a přece uboze nesmyslná a neřádná věc leckam, je známo. Stejně je tomu s uměním výtvarným. Zvláště v dnešním zmatku nazírání na hodnoty uměleckého tvoření. A vědní obory? Jak snadno se může zdát tomu, kdo se nezapracoval hlouběji v příslušném oboru, že taková studie, pojednání nebo referát je suchým, nezáživným, ba zbytečným. Volit jen takové práce, aby všechny upoutaly kohokoli, je nemožné. Při snaze přiblížit se tomuto ideálu klesl by jistě sborník pod uroveň kalendářů - a pak by bylo zase dost nespokojených. Zvláště tísnivá situace nastává při nedostatku příspěvků. Ale budme si vědomi, že je lepší méně, než mnoho plochého a nehodnotného. Takové pokusy jsou snadno směšné a pro množství spravedlivých a důvodných kritik /mimo zbytečného kritisování lidmi, trpícími nějakou sudičskou maníí/, jsou odstrašujícím příkladem zrazujícím každého, kdo by se zabýval umyslem přispět nějakou prací. Vydat raději málo, ale aby to bylo takové, že účast bude každému ctí!

Jak pomoci? Předně pracovat, aby se sešly příspěvky. Toto buď povinností každého z okruhu sborníku! Pak vedoucímu přidat odborné poradce z příslušných oborů. Neztěžovat postavení vedoucího a uvědomit si, že to či ono, co se nám nelíbí, nemusí být pochybné, nýbrž že mnohdy nepochopení spočívá v nedostatku šíře našich zájmů, citů a vzdělání nebo nedostatek sám je v naší pohodlnosti a lenosti. A je-li toto pravda, je to smutné! Je na nás, abychom ukázali, že se dovedeme aspon trochu přiblížiti práci, vědomostem, obětavosti a nadšením minulých pokolení!

oooooooooooo

Na okraj druhého čísla Almanachu!

Skoro s úzkostí čekali jsme, jaký ohlas a kritiku vzbudí 1. číslo našeho Almanachu. Doufali jsme, že naše opravdová snaha a touha po radostné práci jednoho pro druhého bude správně chápána a najde u vás odezvu. - Chtěli jsme, aby se Almanach stal nám novým pojítkem, abychom se vzdělávali a cvičili. Dnes můžeme konstatovat, že jsme se nazklamali v té naději. Jasně svědectví podává již počet příspěvků. Jen bratři neochabujme! Až budou prázdniny, využijte svého volného času k přípravě přednášek pro naše schůze a pro články do Almanachu. Snad dá Pán Bůh a sejdem se na začátku příštího roku opět. Pak, přineste si sebou upřímnou vůli pokračovat v práci pro Boha, církev a vlast!

Růže Sušilova.